

Posudek vedoucího bakalářské práce
Vilém starší Popel z Lobkovicz. Šedá eminence stavovského povstání
Miloš Fiala

Je zvláštní, ale poměrně signifikantní, že ani taková osobnost počátku třicetileté války, jakou byl jeden ze stavovských direktorů a přední politik své doby Vilém st. z Lobkovic (zůstávám u této formy rodového jména) dosud nenašla svého životopisce a nemá k dispozici ani žádnou studii, jež by stála za zmínku. Přitom sestavení takového biogramu je badatelsky velmi lákavé a čtenářsky by jistě bylo velmi atraktivní – už jen pro nesmírně dramatické, ale oproti jiným jeho soupeřníkům jednoznačně mírné vyústění jeho životních osudů. Jsem velice rád, že se M. Fiala náročného úkolu nezalekl a historiografií zanedbávané Lobkovicovy postavy „se ujal“.

Autor se rozhodl postupovat víceméně standardně a chronologicky, tj. od kolébky do smrti s důrazem na zásadní mezníky v Lobkovicově životě a kariéře. Své dílo rozdělil do pěti kapitol. V první se stručně věnoval historii lobkovicového rodu s detailnějším zaměřením na Vilémovy rodiče, Jana ml. a jeho manželku Annu z Roggendorfu, členku významného rakouského šlechtického rodu. Tuto pozornost přenesl i do úvodní části následující kapitoly (ta je celá věnována Vilémově kariéře) v souvislosti s vylíčením Vilémova mládí a dospívání. O tom není příliš známo a M. Fiala v základních zdrojích, které měl k dispozici, s poznáním o mnoho dále postoupit nemohl. Námět k bádání do budoucna. Jisto je tolik, že tento Lobkovic příliš rozsáhlé vzdělání nezískal a že se ním počítalo spíše pro kariéru zemskou a správní. Po otcově smrti a po podělení s bratrem získal hodnotné panství Horšovský Týn a statek Čechovice s dalším zámkem. Už jen takové vlastnictví jej mohlo predestinovat k významným funkcím v aparátu českého předbělohorského státu, jenže ty dlouho nepřicházely, nebudeme-li mezi ně počítat post krajského hejtmána, tehdy nijak zvlášť prestižní. Vilém se přesto aktivně zapojil už do událostí kolem Rudolfova majestátu a zásahu proti vpádu Pasovských. Autor si však správně všímá, že vrchol Lobkovicovy kariéry nastal teprve s nástupem Fridricha Falckého, jenž jeho zásluhy (při nichž se ovšem Vilém střetl se zájmy svých mocnějších katolických příbuzných) ocenil jmenováním do pozice nejvyššího hofmistra. Očekával-li by neznalý čtenář po Bílé hoře jeho nejpřísnější potrestání (tj. na hrdle), mýlil by se. Vilém díky přímluvám svých vlivných přátel a příbuzných popravivši unikl, nikoli ovšem konfiskaci majetku a uvěznění na pevném Zbiroze, na němž koncem roku 1626 jako prominentní vězeň také zemřel. Ve třetí kapitole se autor věnuje Vilémově rodině, přesněji řečeno nevlastnímu bratru Kryštofu ml. a dvěma manželkám. Naproti tomu ve čtvrté kapitole M. Fiala analyzuje Lobkovicovo pozemkové vlastnictví až do jeho zabavení habsburskými úřady. Následuje zhodnocení Lobkovicovy úlohy a významu v rámci českých dějin – autor obojí přirozeně (a právem) vyzdvihuje coby nadregionální (jakkoli byl Vilém důležitý i pro svůj kraj).

Podobná slova jsou i součástí závěru, který zdařile rekapituluje Lobkovicovu životní dráhu s jejími milníky. Nechybějí anglické resumé, seznam pramenů a literatury či rozsáhlá obrazová příloha. K práci nemám prakticky žádné zásadní připomínky – autor se suverénně pohybuje na poli heuristiky, kdy zvládl i nástrahy práce s dobovými archiváliemi (v SOA Třeboň) a dokázal si opatřit recentní literaturu, jeho práce je čtivá, bez zásadních lingvistických prohřešků. Jen bych rád počítal s tím, že M. Fiala u problematiky zůstane, rozšíří ji v práci diplomovou a zakomponuje do ní výzkum v pražských archivech (Národní archiv, Archiv Národního muzea aj.), aby bylo jeho bádání a biogram Vilém st. Popela z Lobkovic komplexní.

V Plzni dne 8. dubna 2024

doc. PhDr. Jan Kilián, Ph.D.

